

Sygn. akt I ACa 936/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 marca 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący :	SSA Ewa Tkocz (spr.)
Sędziowie :	SA Tomasz Ślęzak SA Ewa Solecka
Protokolant :	Barbara Białożył

po rozpoznaniu w dniu 16 marca 2018 r. w Katowicach

na rozprawie

sprawy z powództwa A. Ś. (1)

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w W.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach

z dnia 13 czerwca 2017 r., sygn. akt I C 1004/16

prostując trzeci człon nazwy pozwanej z (...) na (...),

1) oddala apelację;

2) zasądza od powoda na rzecz pozwanej 4 050 (cztery tysiące pięćdziesiąt) złotych z tytułu kosztów postępowania apelacyjnego.

SSA Ewa Solecka	SSA Ewa Tkocz	SSA Tomasz Ślęzak
-----------------	---------------	-------------------

Sygn. akt I ACa 936/17

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Okręgowy w Katowicach oddalił powództwo A. Ś. (2) przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w W. o zapłatę 87.861,02 złotych z odsetkami ustawowymi od 27 kwietnia 2015 r. oraz orzekł o kosztach procesu.

Sąd ten ustalił, że przeciwko powodowi toczy się postępowanie egzekucyjne prowadzone przez Komornika przy Sądzie Rejonowym w P. o zapłatę należności głównej w wysokości 356.334.400 złotych.

W dniu 16 marca 2015 r. wpłynęło do pozwanego Banku zawiadomienie o zajęciu rachunku bankowego powoda przez Komornika sądowego przy Sądzie Rejonowym w P. w postępowaniu zabezpieczającym Km 1417/14. Pozwany został wezwany do nieuwzględniania dyspozycji posiadacza rachunku dotyczących wypłat oraz przekazywania zajętych środków na rachunek Komornika.

26 marca 2015 r. na rachunek powoda wpłynęły środki z Agencji (...) w wysokości 99.359,45 złotych, a jako tytuł wskazany został numer decyzji administracyjnej. W dniu 31 marca 2015 r. pozwany na podstawie zajęcia przekazał Komornikowi 87.861,02 złotych.

Na skutek interwencji powoda, w dniu 9 kwietnia 2015 r. pozwany zawiadomił Komornika, że środki te wyjęte są spod egzekucji. Pismem

z 17 kwietnia Komornik poinformował, że poza oświadczeniem powoda nie dysponuje dowodami potwierdzającymi by środki te pochodziły ze źródła powodującego zwolnienie od egzekucji.

13 października 2015 r. wpłynęło do Banku zawiadomienie

z 1 października 2015 r. o zajęciu egzekucyjnym wierzytelności z rachunku, w którym wskazano ten sam tytuł egzekucyjny, który był podstawą zajęcia zabezpieczającego.

W oparciu o powyższe ustalenia Sąd Okręgowy uznał, że stanowisko powoda jakoby pozwany Bank ponosił odpowiedzialność za bezprawne przekazanie Komornikowi kwot wpłaconych na jego rachunek, nie jest zasadne. Bank nie może bowiem samodzielnie oceniać czy rzecz lub prawo podlega egzekucji.

Pozwany nie miał wiedzy z jakiego źródła pochodziły środki przekazane na rachunek bankowy powoda przez Agencję (...), a w szczególności czy były to środki niepodlegające egzekucji w rozumieniu art. 831 § 1 pkt 2 a i § 2 k.p.c. bądź z art. 32 ustawy o Agencji (...).

Sąd Okręgowy wskazał, iż Bank zawiadomił Komornika o stanowisku powoda co do pochodzenia i przeznaczenia kwoty przelanej na jego rachunek lecz Komornik nie podzielił tej argumentacji. Bank w takiej sytuacji nie mógł samodzielnie zdecydować o odmowie przekazania środków Komornikowi.

Uzasadnienie do wypłaty stanowił art. 889 k.p.c. W ocenie Sądu powód nie poniósł szkody, gdyż doszło do spłaty części wymagalnych zobowiązań.

Rozstrzygnięcie o kosztach Sąd uzasadnił przepisami art. 98 i 108 k.p.c. oraz § 2 ust. 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2017 r. (sic!).

Apelację od powyższego wyroku wniósł powód A. Ś. (2).

Skarżący zarzucił naruszenie przepisów postępowania, które miało istotny wpływ na wynik sprawy, a to: art. 207 § 3 w związku z art. 227 i 217 § 1 i 3 k.p.c., 299 k.p.c., 831 §1 pkt 2a k.p.c., 889 § 1 k.p.c., 231 k.p.c., 233 § 1 i 2 k.p.c., 328 § 2 k.p.c., 6 w związku z 232 oraz przepisów prawa materialnego, a to: art. 32 ustawy o Agencji (...), art. 50 ustawy o usługach płatniczych.

W oparciu o tę podstawę powód domagał się zmiany zaskarżonego wyroku

i uwzględnienia powództwa w całości oraz zasądzenia kosztów postępowania za obie instancje, ewentualnie uchylenia tego wyroku i przekazania sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania za obie instancje.

Pozwany (...) Spółka Akcyjna w W. wniósł
o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja powoda jest nieuzasadniona.

Sąd Apelacyjny podziela ustalenia Sądu pierwszej instancji, że 16 marca 2015 r. wpłynęło do pozwanego Banku zawiadomienie Komornika o zajęciu rachunku bankowego powoda na skutek wszczętego postępowania w celu wykonania postanowienia o zabezpieczeniu roszczenia w kwocie 174.674.974,26 złotych (k. 208) oraz że w dniu 26 marca 2015 r. na rachunek powoda przelana została przez Agencję (...) kwota 99.100,75 złotych, zaś 31 marca 2015 r. Bank przelał Komornikowi 87.861,02 złotych z tytułu dokonanego zajęcia (k. 53).

Kwota przelana na rachunek bankowy powoda przez Agencję (...) stanowiła środki unijne przyznane Decyzją z 26 lutego 2015 r. (k. 47), o czym Bank powziął wiadomość od powoda i poinformował o tym Komornika. Zajęcie rachunku bankowego nie może obejmować bowiem środków, o których mowa w art. 831 §1 pkt 2a k.p.c., chyba że egzekwowana wierzytelność powstała w związku z realizacją projektu, na który środki te były przeznaczone.

Komornik w piśmie z dnia 17 kwietnia 2015 r. – w nawiązaniu do pisma z 9 kwietnia 2015 r. – poinformował pozwanego, że Bank zwalniając zajęta wierzytelność poza kwotę zwolnioną od zajęcia bez postanowienia Komornika naraża się na odpowiedzialność odszkodowawczą wobec uprawnionego, gdyż wyłącznie komornik jako organ egzekucyjny lub sąd jest władny do zwolnienia bądź ograniczenia zajętej wierzytelności z rachunku bankowego wydając w tym przedmiocie postanowienie. Równocześnie Komornik poinformował, że przekazana kwota znajduje się na rachunku depozytowym (k. 209).

W świetle powyższych okoliczności brak jest podstaw do przypisania pozwanemu Bankowi odpowiedzialności za naruszenie art. 889 § 1 pkt 1

w związku z 831 § 1 pkt 2a k.p.c. Zawiadomienie o egzekucji skierowane do banku stanowi czynność egzekucyjną i co do zasady nie może być dodatkowo weryfikowane przez bank prowadzący rachunek dłużnika, zwłaszcza że także dłużnik zawiadamiany jest przez komornika o dokonanym zajęciu jego rachunku (art. 889 § 1 pkt 2 k.p.c.). W rozpoznawanej sprawie pozwany po otrzymaniu od powoda informacji co do charakteru środków przekazanych przez Agencję (...) zawiadomił o tym Komornika

w piśmie z dnia 9 kwietnia 2015 r. (co wynika z wyżej wskazanego pisma Komornika z 17 kwietnia 2015 r.), a tym samym dopełnił należytej staranności zgodnie z wymogami art. 355 § 2 k.c.

Wskazać trzeba, że nie jest wystarczający sam ustawowy zapis zwalniający spod egzekucji środki wymienione w art. 831 § 1 pkt 2a k.p.c., gdyż dłużnik

– beneficjent musi to jeszcze wykazać w postępowaniu egzekucyjnym. Bank nie może go w tym wyręczyć i dokonywać oceny czy są to środki wolne od egzekucji, zwłaszcza że nawet pieniądze pomocowe podlegają egzekucji,

np. w sytuacji określonej w art. 1083 k.p.c. lub gdy długi powstały w związku

z realizacją projektu, na który środki te były przeznaczone. Dłużnik spodziewający się nadejścia środków wolnych od zajęcia winien sam przekazać komornikowi tę informację, a gdy tego nie uczynił powinien zawiadomić o tym bezpośrednio po uzyskaniu informacji o przekazaniu środków na konto komornika i wystąpić o zwolnienie spod egzekucji lub umorzenie postępowania

z wierzytelności niepodlegającej zajęciu.

Odnosząc się to zarzutu apelacji dotyczącego naruszenia art.

207 § 3 w związku z 227 i 217 § 1 i 3 oraz 299 k.p.c. stwierdzić trzeba, że Sąd pierwszej instancji w piśmie z 17 maja 2017 r. zobowiązał pełnomocnika powoda „do zajęcia stanowiska w świetle odpowiedzi na pozew” zakreślając w tym celu czternastodniowy termin, a w dniu 13 czerwca 2017 r., mimo braku dowodu doręczenia tego zobowiązania, wydał wyrok. Naruszenie tych przepisów nie ma jednak istotnego charakteru bowiem zawnioskowane w nim dowody, w tym z zeznań świadka G. P., podobnie jak z zeznań stron, nie miały dla rozstrzygnięcia sprawy istotnego znaczenia w rozumieniu art. 227 k.p.c. Okoliczności mające być przedmiotem tych dowodów nie budziły wątpliwości. Pozwany nie miał wszak wiedzy o charakterze środków przekazanych przez Agencję (...) i dopiero na skutek działań powoda dowiedział się, że mogą być one zaliczone do kategorii wymienionej w art. 831 § 1 pkt 2a k.p.c., o czym powiadomił wówczas Komornika. Dołączony do pisma z dnia 9 czerwca 2017 r. wniosek powoda o zwolnienie wierzytelności spod egzekucji wraz z kopią postanowienia Sądu Rejonowego dla(...)

w K. z dnia 20 stycznia 2016 r. (k. 232-235) wskazują tylko, że zarówno Komornik prowadzący egzekucję jak i Sąd rozpoznający skargę dłużnika (powoda) na czynność komornika nie podzielili jego zastrzeżeń, co tym bardziej nie może spowodować odpowiedzialności pozwanego Banku.

Bank ma obowiązek wstrzymania przekazu środków i poinformowania komornika o przeszkodzie jeżeli powziął wiedzę, że zachodzi taka przeszkoda egzekucyjna. Brak wiedzy uniemożliwia wstrzymanie wypłaty na rzecz komornika, gdyż prowadziłoby to do odpowiedzialności banku na podstawie art. 892 k.p.c. Obowiązek wynikający m.in. z art. 831 § 1 pkt 2a k.p.c. spoczywa na komorniku ewentualnie na sędzie sprawującym nadzór nad egzekucją, gdyż to komornik lub sąd dysponuje środkami umożliwiającymi wyłączenie rzeczy spod egzekucji, w tym umorzenie o ile okaże się, że jest ona ze względu na jej przedmiot niedopuszczalna.

Sąd pierwszej instancji nie dopuścił się także obrazy art. 231 i 233 § 1 i 2

w związku z art. 227 k.p.c. Jak wynika z wyżej wskazanych względów pozwany nie miał wiedzy odnośnie do pochodzenia środków przekazanych przez Agencję (...) na rachunek bankowy powoda.

Wbrew odmiennym twierdzeniom skarżącego informacja taka nie wynikała ze szczegółów przelewu, gdyż samo wskazanie w jego tytule numeru decyzji Agencji (...) (k. 53) nie stanowiło przeszkody do przekazania Komornikowi zajętej wierzytelności ponad kwotę zwolnioną od zajęcia. Pomimo iż rzeczą powoda było w takiej sytuacji powiadomienie Komornika o przeszkodzie prowadzenia egzekucji, uczynił to także pozwany w czasie gdy przelane środki na konto Komornika były na jego rachunku depozytowym (k. 209).

Nie znajduje w końcu uzasadnienia także zarzut naruszenia art. 32 ustawy z 9 maja 2008 r. o Agencji (...) ani art. 50 ustawy z 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych wobec braku winy pozwanego Banku. Zarówno przekazanie Komornikowi z rachunku bankowego powoda zajętej wierzytelności jak i odmowa zwrotu tej kwoty powodowi, nie zezwalają na przypisanie pozwanemu odpowiedzialności deliktowej opartej na przepisie art. 415 k.c. w związku z art. 892 k.p.c. Wymaga ona ustalenia bezprawności i winy sprawcy, a w okolicznościach niniejszej sprawy, winy organu pozwanego Banku (art. 416 k.c.). Tymczasem podejmowane przez pozwanego czynności zgodne były z dyspozycją art. 889 § 1 pkt 1 k.p.c.

Nie ma także podstaw do przyjęcia na tle art. 892 k.p.c. odpowiedzialności Banku na zasadzie ex contractu, określonej w art. 471 k.c., na którą wskazywał pozwany w odpowiedzi na apelację zwalczając zarzuty skarżącego.

Wobec tego apelacja nie powołuje dostatecznie ważkich argumentów, które mogłyby skutecznie podważyć prawidłowość stanowiska Sądu pierwszej instancji o braku podstaw odpowiedzialności pozwanego.

Z tych względów apelacja jako bezzasadna z mocy art. 385 k.p.c. podlegała oddaleniu.

Rozstrzygnięcie o kosztach uzasadnia przepis art. 98 i 99 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. oraz § 2 pkt 6 w związku z § 10 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2016 r., poz. 1667).

Sąd Apelacyjny w oparciu o art. 350 § 1 i 3 k.p.c. sprostował w wyroku Sądu pierwszej instancji niedokładność w oznaczeniu nazwy strony pozwanej.

SSA Ewa Solecka SSA Ewa Tkocz SSA Tomasz Ślęzak